

Arbeidsmarkt - Methodologie

1.	BEVOLKING OP BEROEPSACTIEVE LEEFTIJD	2
	<i>Referenties</i>	5
2.	WERKLOOSHEID	6
	2.1. <i>Niet-werkende werkzoekenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Actiris)</i>	6
	2.2. <i>Vergoede werklozen (RVA)</i>	11
	2.3. <i>Werkaanbiedingen (Actiris)</i>	13
	<i>Referenties</i>	16
3.	WERKENDE BEROEPSBEVOLKING (NAAR WOONPLAATS)	17
	3.1. <i>Werkende beroepsbevolking (EAK)</i>	17
	3.2. <i>Zelfstandigen (RSVZ)</i>	18
	3.3. <i>Loontrekkende tewerkstelling (per hoofdverblijfplaats) (RSZ)</i>	21
	<i>Referenties</i>	24

1. Bevolking op beroepsactieve leeftijd

A. Voorstelling van de gegevensbron

De statistieken in dit deel komen uit de enquête naar de arbeidskrachten (EAK), een driemaandelijks enquête over de situatie van de arbeidsmarkt gerealiseerd door de FOD Economie - Statistics Belgium. Deze enquête wordt afgenomen bij een representatieve steekproef van Belgische huishoudens en heeft als doel de bevolking van 15 jaar en ouder onder te verdelen in drie groepen, namelijk de werkende bevolking, de werklozen en de inactieve bevolking. Tevens laat zij toe statistieken te bekomen die elders niet beschikbaar zijn, zoals cijfers over ontmoedigde werklozen en de motivering van deeltijdse arbeid. Ten slotte levert de enquête gegevens op die op Europees niveau vergelijkbaar zijn, omdat ze verplicht te organiseren is door alle lidstaten van de Europese Unie en wordt gecoördineerd door Eurostat. Om deze vergelijkbaarheid te garanderen, stellen de verschillende lidstaten van de Europese Unie hun arbeidsmarktstatistieken op, zich baserend op de definities, afspraken en aanbevelingen van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB). Zo is men zeker dat statistieken over werkloosheid en werkgelegenheid van verschillende regio's en landen van de Europese Unie (en zelfs daarbuiten) met elkaar vergelijkbaar zijn. Het gebruik van administratieve bronnen voorhanden in de verschillende landen (voor België bijvoorbeeld RVA, gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling,...) laat deze vergelijkbaarheid niet toe, omdat de wetgeving inzake werkloosheid en daaruitvolgend de gebruikte methodologie van de betrokken administratieve bronnen verschilt van land tot land.

De populatie waaruit de steekproef getrokken wordt, omvat alle huishoudens die het Rijksregister bevat (zonder het Wachtregister, maar met alle personen gedomicilieerd op het Belgisch grondgebied ongeacht hun nationaliteit). Volgende type huishoudens worden wel nog uit de populatie verwijderd: collectieve huishoudens, huishoudens ingeschreven onder 'letter 9' (diplomaten, beschermde getuigen,...), huishoudens met enkel leden boven 75 jaar en huishoudens waarvan de referentiepersoon reeds in 1 van de 10 voorgaande trimesters tot de steekproef behoorde. Het huishouden wordt in de methodologie van de EAK als volgt gedefinieerd: "Het **huishouden** (of gezin) is een enkelvoudige eenheid die ofwel bestaat uit een persoon die gewoonlijk alleen leeft, ofwel uit twee of meer personen, die, al dan niet door verwantschap aan elkaar verbonden, gewoonlijk in één en dezelfde woning verblijven en er samenleven."

Uit de populatie wordt voor gans België een gestratificeerde steekproef van huishoudens getrokken. Deze huishoudens zijn proportioneel verdeeld over 12 strata (10 provincies, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Duitstalige landsdeel¹). De steekproeftrekking gebeurt in twee stappen. Elke gemeente bestaat uit een tiental secties, die op hun beurt uit

¹ De provincie Luik wordt dus opgedeeld in 2 strata: de Franstalige gemeenten en de Duitstalige gemeenten.

statistische sectoren bestaan. Elk trimester worden er per toeval over gans België een aantal secties (= primaire steekprofeenheden) getrokken met een kans om getrokken te worden afhankelijk van het aantal huishoudens wonend in de sectie. Uit elk van de geselecteerde secties worden vervolgens aselekt een bepaald aantal huishoudens getrokken (=secundaire steekprofeenheden). Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden aldus voor elke sectie 26 huishoudens getrokken, waarvan elk lid van 15 jaar of ouder ondervraagd wordt. Elders in België gaat het steeds om 23 huishoudens. Elke ondervraagde persoon krijgt een wegingsfactor toegekend op basis van de provincie waarin hij woont, het geslacht en de leeftijdsklasse. Deze wegingsfactor hangt af van de kans om getrokken te worden uit de populatie.

Deelname aan de enquête is verplicht. De afname zelf gebeurt door een gestructureerd face-to-face interview voornamelijk bestaande uit gesloten vragen. De afname van de enquête gebeurt continu. De cijfers worden trimestrieel en jaarlijks gepubliceerd.

B. Inhoud tabellen

De definities van de verschillende arbeidsmarktbegrippen gebruikt in de enquête naar de arbeidskrachten zijn gebaseerd op deze van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) zoals vastgelegd in de "Resolution concerning statistics of the economically active population, employment, unemployment and underemployment, adopted by the Thirteenth Conference of Labour Statisticians (October 1982)".

Bij de interpretatie van de tabellen dienen volgende opmerkingen in acht genomen te worden:

- De **bevolking op beroepsactieve leeftijd** omvat alle personen van 15 tot en met 64 jaar ingeschreven in het Rijksregister. Deze leeftijdsgrenzen worden internationaal gebruikt en maken zo het vergelijken van verschillende arbeidsmarktstatistieken en -indicatoren van regio's en/of landen mogelijk.
- De EAK is een enquête en de cijfers in de tabellen zijn dus schattingen en niet gebaseerd op administratieve gegevens. Bijgevolg moeten de cijfers niet als tot op de eenheid juist beschouwd worden en dient men steeds rekening te houden met de betrouwbaarheidsintervallen voor deze data.
- Schattingen van minder dan 5.000 individuen dienen volgens de FOD Economie - Statistics Belgium met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. In hun publicaties worden deze weergegeven in het rood, omdat de kans op toevalsfouten relatief groot is. Wij hebben ervoor gekozen deze waarden te vervangen door de melding ":",n" (niet significant). Indien deze niet-significante waarden gebruikt dienen te worden voor de berekening van de werkloosheids-, werkgelegenheids- of activiteitsgraad hebben we deze ook vervangen door de melding ":",n".

- Sinds de enquête naar de arbeidskrachten van 2011 verwijst de vraag over het zoekgedrag naar werk naar een specifieke referentieperiode (referentieweek en 3 weken ervoor). Tot en met 2010 was dit niet het geval. Hierdoor zijn de gegevens over de IAB-werklozen van voor 2011 niet rechtstreeks te vergelijken met de gegevens vanaf 2011.

C. Classificatiecriteria

De bevolking op beroepsactieve leeftijd is onderverdeeld in 3 categorieën:

- Werkende bevolking
- Werklozen
- Inactieve bevolking

De indeling gebeurt op basis van een verklaring van de ondervraagde persoon.

De personen met een betrekking (of werkende bevolking) zijn de personen van 15-64 jaar die tijdens de referentieweek minstens één uur gewerkt hebben als loontrekkende, als zelfstandige (+helpers) of tijdelijk afwezig zijn op het werk.

Tot de **loontrekkenden** behoren de personen die gedurende de referentieperiode enig werk verrichten voor een loon of salaris, in geld of natura. Volgens deze definitie worden leerlingen die een vergoeding in geld of natura ontvangen dus door de EAK gezien als werkend in loondienst. Ook personen die een baan hebben, maar niet op het werk aanwezig zijn omwille van ziekte, zwangerschapsverlof,... en een formele band met hun baan hebben, behoren tot deze groep. Personen met een loopbaanonderbreking van meer dan 3 maanden, worden niet als werkend beschouwd.

De werkenden in loondienst worden op hun beurt opgesplitst naargelang ze werken in de private of in de openbare sector. De loontrekkenden werkend in de private sector worden verder onderverdeeld in arbeiders en bedienden.

Onder **zelfstandigen (+helpers)** vinden we zowel de personen van 15-64 jaar die gedurende de referentieperiode enig werk verrichtten voor winst of voor het gezinsinkomen als hun meewerkende niet-betaalde familieleden. Ook personen met een bedrijf, die tijdens de referentieweek tijdelijk niet op het werk aanwezig waren, worden als zelfstandige beschouwd.

IAB-Werklozen zijn alle personen van 15-64 jaar die gedurende de referentieperiode voldeden aan volgende drie voorwaarden:

- zonder werk waren;
- direct beschikbaar waren om werk als loontrekkende of zelfstandige op te nemen en een eventueel gevonden betrekking binnen de twee weken konden opnemen;

- werk zochten, en dus tijdens een recente periode (voor de EAK de referentieweek en de drie weken ervoor) concrete stappen ondernomen om een werk als loontrekkende of zelfstandige te vinden.

De personen met een betrekking en de IAB-werklozen vormen samen de **beroepsbevolking**.

De inactieve bevolking bestaat uit alle personen die tijdens de referentieweek noch een betrekking hadden, noch tot de IAB-werklozen gerekend worden. Samengevat gaat het dus om alle personen die niet tot de beroepsbevolking behoren. Onder andere studenten, huisvrouwen en –mannen en personen die vrijwilligerswerk uitvoeren, behoren tot deze categorie.

De verschillende arbeidsmarktindicatoren worden als volgt gedefinieerd:

- **De activiteitsgraad** geeft het aandeel van de beroepsbevolking (werkende bevolking en werklozen) in de bevolking van 15 tot en met 64 jaar weer.
- **De werkgelegenheidsgraad** is de verhouding tussen de werkende bevolking en de bevolking van 15 tot en met 64 jaar.
- **De werkloosheidsgraad** is het percentage IAB-werklozen in de beroepsbevolking van 15 tot en met 64 jaar.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De EAK is een driemaandelijks enquête van de FOD Economie - Statistics Belgium, waarvan de jaargemiddelden op hun site worden gepubliceerd omstreeks eind maart voor het jaar y-1. De tabellen worden in het algemeen dan ook jaarlijks begin april op de site van het BISA aangepast.

Referenties

FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie-AD Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) (2007). *Toelichting over EAK*. Geraadpleegd via http://economie.fgov.be/nl/binaries/LFS2007_NL_tcm325-59250.pdf

Eurostat (2013). *Employment and unemployment (Labour Force Survey)*, Eurostat metadata. Geraadpleegd via http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/employ_esqrs_be.htm

ILO International Labour Office (1982). *Resolution concerning statistics of the economically active population, employment, unemployment and underemployment, adopted by the Thirteenth Conference of Labour Statisticians (October 1982)*. Geraadpleegd via http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087482.pdf

2. Werkloosheid

In de tabellen over het subthema "Werkloosheid" worden twee verschillende administratieve bronnen gebruikt om de werkloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te duiden, namelijk Actiris en de RVA. Actiris is de arbeidsbemiddelingsdienst van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De RVA is een Openbare Instelling van de Sociale Zekerheid en is onder meer federaal verantwoordelijk voor het stelsel van de werkloosheidsverzekering. De cijfers over de werkloosheid in dit deel verschillen van deze uit de tabellen in het subthema "Bevolking op beroepsactieve leeftijd", omdat ze gebaseerd zijn op een administratief concept (inschrijving als werkzoekende en uitbetaling van werkloosheidsuitkering) en dus per definitie exhaustief zijn. Dit laat toe om gegevens te bekomen op een zeer gedetailleerd niveau (zowel geografisch als voor andere variabelen zoals leeftijd, inactiviteitsduur,...). Evenwel is de wetgeving betreffende de werkzoekenden de laatste jaren een aantal keer gewijzigd, wat deze statistieken beïnvloed en het moeilijk maakt om de historie van de serie te interpreteren. Het is verder niet eenvoudig om deze cijfers over de werkzoekenden te vergelijken of te combineren met cijfers over andere arbeidsmarktconcepten zoals de werkende beroepsbevolking. Dit heeft tot gevolg dat het gebruik van verschillende bronnen met het nodige harmonisatiewerk het berekenen van bijvoorbeeld de werkloosheidsgraad moeilijk maakt.

2.1. Niet-werkende werkzoekenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Actiris)

A. Voorstelling van de gegevensbron

Actiris is, als Brusselse gewestelijke dienst voor Arbeidsbemiddeling, verantwoordelijk voor de individuele begeleiding van de werkzoekenden met het oog op de inschakeling op de arbeidsmarkt. Alle werkzoekenden, woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dienen daarom bij Actiris ingeschreven te zijn. De cijfers betreffende de niet-werkende werkzoekenden zijn gebaseerd op deze inschrijvingen. Eén van de bijkomende opdrachten van Actiris is het observeren en analyseren van de gewestelijke arbeidsmarkt. Deze taak wordt uitgevoerd door een dienst die speciaal voor dit doel is opgericht, het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt.

Vóór 2006 hielden de stempelbureaus de lijsten bij die de aan- of afwezigheid op de gemeentelijke stempelcontrole weergaven. De werkloosheidsstatistieken hingen af van deze lijsten, die als basis dienden voor de bijwerking van de databanken van de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten (VDAB voor het Vlaams Gewest, FOREM voor het Waals Gewest en ACTIRIS voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). De afschaffing van de gemeentelijke stempelcontrole op 15 december 2005 bracht een aanzienlijke verandering teweeg aan de werkloosheidsstatistieken.

In 2006 is een nieuwe werkwijze ingevoerd in overleg met de betrokken gewestelijke instellingen en de federale overheid met als gegevensbron de Dimona-gegevens van het netwerk van de sociale zekerheidsinstellingen via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Door deze elektronische gegevensstroom zijn de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling bijvoorbeeld veel sneller op de hoogte wanneer een werkzoekende een job heeft gevonden en mag uitgeschreven worden.

VDAB, FOREM en ACTIRIS zijn verantwoordelijk voor de doorstroming naar werk van de werkzoekenden in hun respectieve gewesten². VDAB en FOREM zijn ook bevoegd voor de beroepsopleiding van werkzoekenden en werknemers. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een instituut voor de beroepsopleiding van de Franstalige Brusselse werkzoekenden en werknemers opgericht (Bruxelles Formation). Voor de Nederlandstalige Brusselse werkzoekenden en werknemers verzorgt de VDAB deze opleidingen. In het kader van de zesde staatshervorming zal Actiris in de toekomst ook instaan voor de controle van het zoekgedrag en het eventueel sanctioneren van de werkzoekenden.

B. Inhoud tabellen

De tabellen die gebruik maken van Actiris als bron behandelen de cijfers betreffende de **niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)**. Deze categorie omvat alle personen zonder werk ingeschreven bij een openbare arbeidsbemiddelingsdienst (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dit dus Actiris³) die werk zoeken en onmiddellijk beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt. De werkende werkzoekenden en de werkzoekenden in opleiding zijn dus niet inbegrepen in deze cijfers. Het gaat steeds om de jaargemiddelden berekend op basis van de maandcijfers over het aantal ingeschreven werkzoekenden op het eind van de maand weergegeven. De categorie NWWZ kan verder uitgesplitst worden naar:

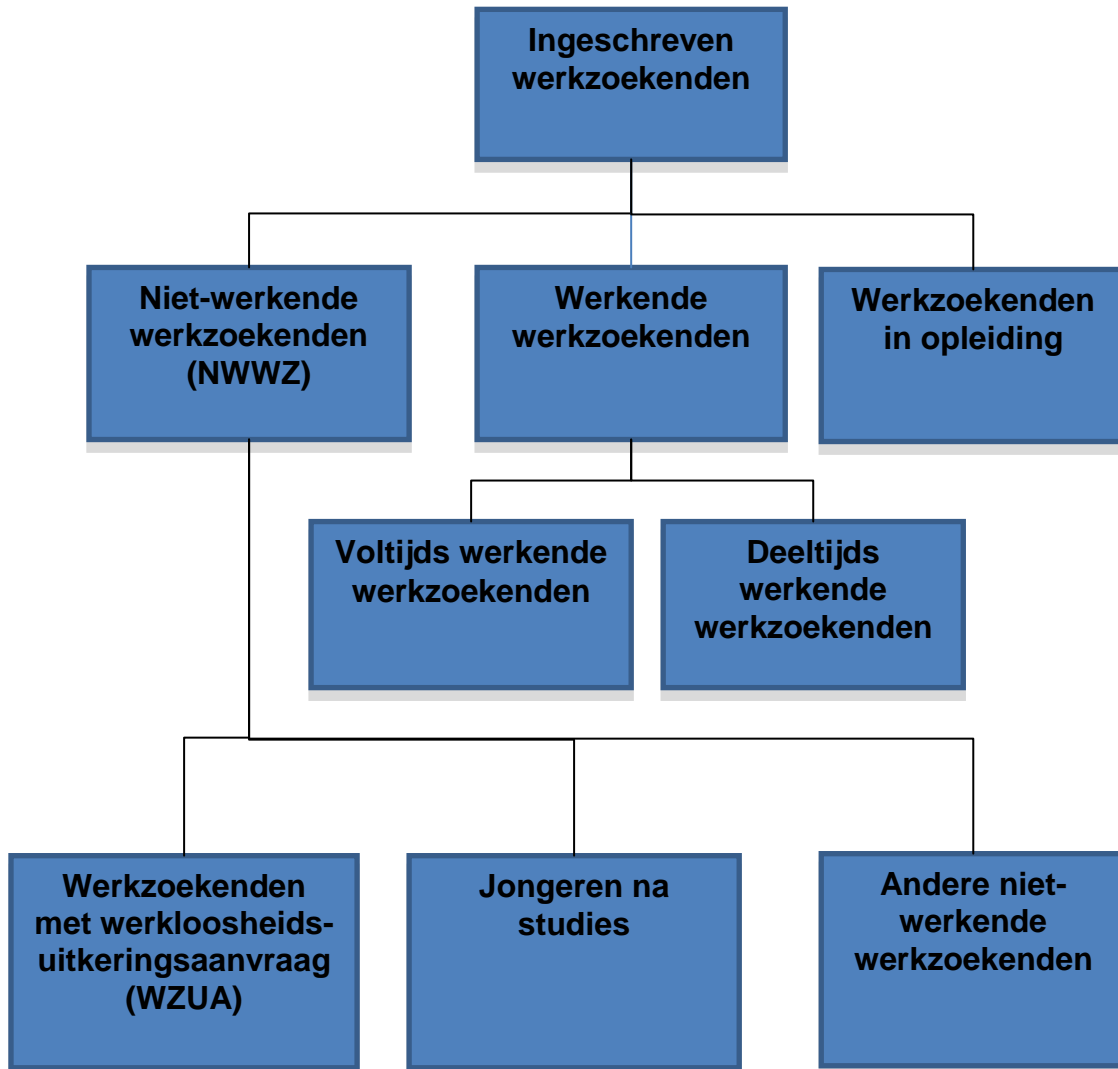
- **werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringsaanvraag (WZUA)**: concreet bevat deze groep alle werkzoekenden die een uitkering ontvangen van de RVA (werkloosheidsuitkering op basis van deeltijdse of voltijdse tewerkstelling of inschakelingsuitkering). Deze groep komt niet overeen met deze van de vergoede werklozen in de statistieken van de RVA, om twee redenen. Ten eerste omvat deze laatste groep ook de niet-werkende niet-werkzoekenden omvat. Ten tweede gebruikt de RVA het aantal betalingen als eenheid en niet het aantal personen (zie deel 2.2).
- **jongeren na studies**: Het betreft hier de jongeren die zich na hun studies inschrijven bij Actiris en nog niet voldoende gewerkt om recht te hebben op een

² Voor de Duitstalige Gemeenschap is de Arbeitsamt der DG verantwoordelijk voor beroepsopleidingen. Hoewel het Waals Gewest eigenlijk verantwoordelijk is voor de doorstroming naar werk van werkzoekenden kan het ADG deze bevoegdheid toch uitoefenen binnen de Duitstalige Gemeenschap.

³ Men is verplicht zich in te schrijven in het gewest waar men gedomicilieerd is en de cijfers in de tabellen omvatten dus enkel werkzoekenden die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

werkloosheidsuitkering. Deze jongeren bevinden zich in hun beroepsinschakelingstijd die 12 maanden duurt vanaf het moment van inschrijving bij Actiris indien men de studies beëindigd tijdens het schooljaar of na de tweede zittijd. De beroepsinschakelingstijd start op 1 augustus bij een afronding van de studies in de eerste zittijd. Na deze periode moeten zij aan een aantal voorwaarden (onder andere inzake beëindigde studies en leeftijd) voldoen om recht te hebben op een inschakelingsuitkering.

- **andere NWWZ:** deze groep omvat onder meer de personen doorverwezen door de OCMW's, werklozen die uitgesloten zijn van een uitkering, maar ingeschreven blijven voor bepaalde andere sociale prestaties, volledig werklozen die vrijwillig een deeltijdse betrekking aanvaard hebben, werkzoekenden in afwachting van een beslissing van de RVA en personen die vrijwillig afstand doen van hun uitkering en ook de vrij ingeschreven.



C. Classificatiecriteria

- *Aantal NWWZ naar studieniveau*

Hier worden de werkzoekenden onderverdeeld naar het hoogst behaalde diploma. Het toewijzen van het diploma gebeurt op basis van een verklaring van de werkzoekende. Enkel diploma's die in België werden behaald of waarvoor een gelijkwaardigheidsattest werd verkregen bij de Franse Gemeenschap of de Vlaamse Gemeenschap worden in rekening gebracht. Werkzoekenden met een buitenlands diploma zonder gelijkwaardigheidsattest worden in de categorie "Andere studies" ondergebracht. Gezien het hoge aantal inwoners in Brussel met een buitenlands diploma komen een aanzienlijk aantal werkzoekenden in deze categorie terecht.

- **Aantal NWWZ naar inactiviteitsduur**

De inactiviteitsduur duidt op het aantal maanden of jaren dat een NWWZ bij Actiris ingeschreven is. Elke onderbreking omwille van werk, opleiding, niet-inschrijving,... van minder dan drie aaneensluitende maanden wordt meegeteld. Wanneer er een onderbreking van meer dan drie aaneensluitende maanden in de inschrijving is, herbegint de telling van de inactiviteitsduur opnieuw van 0.

- **Aantal NWWZ naar leeftijdscategorie**

De werkzoekenden worden onderverdeeld in leeftijdsgroepen van 5 jaar met uitzondering van de groep van -25-jarigen. 25 jaar wordt internationaal als leeftijdsgrens gebruikt om jonge werkzoekenden te definiëren. Zich inschrijven als werkzoekende kan vanaf het moment dat men niet meer leerplichtig⁴ is. Sinds 1 januari 2013 is de leeftijdsgrens voor de aanvraag van een maxi-vrijstelling verhoogd van 58 jaar naar 60 jaar. Dit wil zeggen dat vanaf 2013 werkzoekenden tot 60 jaar beschikbaar moeten blijven op de arbeidsmarkt en zich dus moeten inschrijven bij Actiris. Dit heeft een invloed op de cijfers voor de leeftijdscategorieën "55 jaar tot 60 jaar" en "60 jaar en ouder".

- **Aantal NWWZ naar nationaliteit**

De NWWZ worden hier onderverdeeld in drie categorieën "Belg", "Buitenlander EU-nationaliteit" en "Buitenlander niet-EU-nationaliteit". De onderdanen van een land dat tot de EU toetreedt, worden in principe vanaf het moment van toetreden toegewezen aan de betreffende categorie van NWWZ. Kroatië was echter een uitzondering op deze regel. Dit land trad op 1 juli 2013 toe tot de Europese Unie, maar de Kroaten worden slechts vanaf 1 januari 2014 aan de groep "Buitenlander EU-nationaliteit" toegewezen.

- **Aantal NWWZ naar categorie**

De verschillende categorieën werden uitgelegd in deel B. Inhoud tabellen. Volgende opmerking dient wel gemaakt te worden. Sinds 1 januari 2012 werd de wachttijd tot het verkrijgen van een wachttuitkering voor jongeren na hun studies verlengt van 9 maanden tot 12 maanden. Men spreekt nu over de beroepsinschakelingstijd. Hierdoor duurt de overgang van de categorie "jongeren na studies" naar de categorie "WZUA" 3 maanden langer dan voor 2012.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

Midden januari zijn de jaargemiddelden van de maandelijkse cijfers betreffende het aantal NWWZ voor het voorgaande jaar beschikbaar en worden deze op de site van Actiris gepubliceerd.

⁴ In België is een jongere leerplichtig 1) tot 30 juni van het jaar waarin ze 18 jaar worden 2) behalve als ze 18 worden voor 30 juni, dan eindigt de leerplicht op de dag van de 18e verjaardag 3) of wanneer ze het diploma van het hoger secundair onderwijs behalen voor de leeftijd van 18 jaar, dan eindigt de leerplicht op het moment van het behalen van het diploma.

2.2. Vergoede werklozen (RVA)

A. Voorstelling van de gegevensbron

De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) is de openbare instelling van de sociale zekerheid verantwoordelijk voor de werkloosheidsverzekering, bepaalde tewerkstellingsmaatregelen en de toepassing van de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet.

Deze federale instelling heeft als opdracht:

- het vergoeden via een vervangingsinkomen van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, tijdelijk werklozen, loopbaanonderbrekers, mensen met tijdskrediet en bruggepensioneerden;
- het ondersteunen van het behoud van de contractuele band tussen werkgevers en werknemers via het stelsel van de tijdelijke werkloosheid, loopbaanonderbreking of tijdskrediet;
- het activeren en inschakelen van werkzoekenden via het beheer van vrijstellingen voor het volgen van opleidingen en/of studies, het systeem van dienstencheques, tewerkstellingsmaatregelen en de tewerkstelling van werkzoekenden via het Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschap (PWA);
- de activering van het zoekgedrag naar werk via opvolging, begeleiding en evaluatie van het zoekgedrag van de werkzoekende;
- het voorkomen en bestrijden van inbreuken in de werkloosheidsreglementering.

De taken van de RVA werden herzien in de zesde staatshervorming en een aantal bevoegdheden en materies (onder meer de dienstencheques, de activering van het zoekgedrag naar werk en de sancties voor werkweigering of weigering van een opleiding) werden op 1 juli 2014 volledig of ten dele overgedragen aan de gewesten en gemeenschappen. Vanwege het continuïteitsbeginsel oefent de RVA voorlopig deze bevoegdheden nog uit tijdens een overgangperiode, die loopt tot het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel klaar is om de taken over te nemen.

B. Inhoud tabellen

De RVA onderscheidt vier groepen van rechthebbenden:

- De **vergoede werklozen** die worden onderverdeeld in:
 - niet-werkende werkzoekenden die recht hebben op uitkeringen betaald door de RVA. Deze groep omvat de werklozen na een voltijdse tewerkstelling, de rechthebbenden op inschakelingsuitkeringen, de werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking en de werklozen met

bedrijfstoeslag zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekende (bruggepensioneerden).

- niet-werkende niet-werkzoekenden die recht hebben op uitkeringen betaald door de RVA. Deze groep omvat de vrijgestelden omwille van sociale en familiale moeilijkheden, oudere werklozen en werklozen met bedrijfstoeslag met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende (conventioneel bruggepensioneerden).
- **Werknemers door de RVA worden ondersteund** waarin we de tijdelijk werklozen, deeltijdse werknemers met behoud van rechten en werknemers met activeringsmaatregelen onderscheiden.
- **Werknemers met steun van de RVA hun arbeidstijd aanpassen:** hieronder vallen de halftijds bruggepensioneerden, personen met loopbaanonderbreking of thematisch verlof en zij die tijdskrediet nemen.
- **Andere:** in deze categorie vinden we onder andere ontslagen arbeiders die een éénmalige crisispremie ontvangen, de gecompenseerde Belgische grensarbeiders en werkgevers die een stagebonus ontvangen voor het opleiden van een jongere.

De tabellen in het deel "vergoede werklozen" bevatten enkel gegevens over de eerste groep van rechthebbenden. Omdat de RVA verantwoordelijk is voor de vergoeding van de vervangingsinkomens worden de cijfers uitgedrukt in het aantal betalingen (fysieke eenheden) en niet in het aantal personen die recht hebben op een werkloosheidsuitkering. Wanneer een persoon in één maand twee betalingen ontvangt, zal deze ook twee maal meegeteld worden in de statistieken van die maand. Dit komt bijvoorbeeld voor wanneer iemand sinds januari werkzoekend is, maar zijn dossier pas in februari compleet is. De betalingen voor januari en februari zullen dan pas in de maand februari gebeuren en daar in de statistieken voorkomen. De jaargemiddelden waarvan sprake in de tabellen zijn dus gelijk aan het gemiddeld aantal betalingen per maand.

C. Classificatiecriteria

- *Vergoede werklozen naar statuut*

De groep van niet-werkende werkzoekenden zijn allen ingeschreven bij de arbeidsbemiddelingsdienst van het betreffende gewest. In deze groep onderscheiden we volgende statuten:

- **Werklozen na een voltijdse tewerkstelling** hebben recht op een volledige uitkering op basis van hun arbeidsprestaties bij een werkgever of OCMW.

- **Rechthebbenden op inschakelingsuitkering⁵** hebben recht op een uitkering op basis van hun studies of leertijd.
- **Werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking** hebben recht op een uitkering in verhouding met het gewerkte uurrooster tijdens deze betrekking.
- De personen met statuut **werkloosheid met bedrijfstoelage zonder vrijstelling van inschrijving als werkzoekenden** zijn bruggepensioneerden ten gevolge van een collectief ontslag bij een werkgever in herstructurering of moeilijkheden.

De groep van niet-werkende niet-werkzoekenden wordt onderverdeeld in volgende statuten:

- Werklozen met **vrijstelling omwille van sociale en familiale moeilijkheden** worden voor 6 tot maximum 12 maanden vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende omwille van deze moeilijkheden.
- **Oudere werklozen** hebben recht op een maxivrijstelling vanaf 60 jaar⁶. Deze maxivrijstelling houdt in dat men niet moet ingeschreven zijn als werkzoekende bij de arbeidsbemiddelingsdienst.
- **Werkloosheid met bedrijfstoelage met vrijstelling van inschrijving** als werkzoekende bestaat enkel voor oud-werknemers uit de privésector. Het gaat om het conventioneel brugpensioen waarbij de oudere werknemers bovenop de werkloosheidsuitkering nog een aanvullende vergoeding ten laste van de werkgever of een fonds ontvangen.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De RVA heeft een webtoepassing waarmee de maandcijfers over het aantal vergoede werklozen kunnen opgevraagd worden. Eind februari worden deze van de maand december van het voorgaande jaar gepubliceerd en kunnen de jaargemiddelden ook opgevraagd worden.

2.3. Werkaanbiedingen (Actiris)

A. Voorstelling van de gegevensbron

Voor de voorstelling van Actiris als bron voor de cijfers over de werkaanbiedingen verwijzen we naar deel 2.1 Niet-werkende werkzoekenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁵ Na de beroepsinschakelingsperiode van 12 maanden, waarin hij actief naar werk zocht, heeft de jonge werkzoekende tussen 18 en 25 jaar die zijn studies beëindigde voor maximaal 3 jaar recht op een inschakelingsuitkering. Voor het bekomen van dit recht zijn er ook voorwaarden betreffende het voleindigen van de studie of leertijd, afhankelijk van de gekozen richting.

⁶ De leeftijd voor maxivrijstelling werd op 1 januari 2013 opgetrokken van 58 tot 60 jaar. Indien men reeds gedurende minstens 312 dagen een werkloosheidsuitkering ontvangen heeft tijdens de 2 jaar voor de vrijstellingsaanvraag en een loopbaan van 38 jaar kan aantonen, bedraagt de minimumleeftijd 50 jaar.

B. Inhoud tabellen

De tabellen bevatten de som van het aantal door Actiris **ontvangen en beheerde werkaanbiedingen** over het ganse jaar. De werkgevers hebben de mogelijkheid hun werkaanbiedingen aan Actiris door te geven via de website, via mail, fax of brief aan de Actiris Werkgeversdienst of persoonlijk doorgeven aan hun consultant bij Actiris. Ze hebben de keuze een preselectie te laten uitvoeren door Actiris of zelf hun contactgegevens te vermelden in de aanbieding. Het totaal van deze werkaanbiedingen worden in deze statistieken opgenomen.

Actiris ontvangt hierbovenop ook werkaanbiedingen via partnersites als Jobat en door middel van een intergewestelijke uitwisseling van werkaanbiedingen met VDAB en FOREM. Werkaanbiedingen betreffende een job in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een job in de Brusselse rand of waarvoor er geen geschikte kandidaat in hun gewest gevonden wordt, worden door hen gedeeld met Actiris. Deze werkaanbiedingen worden echter niet in deze statistieken opgenomen. Een werkaanbieding die leidt tot een aanwerving, wordt als voldaan beschouwd. Het vinden van een geschikte kandidaat hoeft niet door Actiris te gebeuren om een werkaanbieding als voldaan te beschouwen. Ook wanneer de werkgever zelf deze kandidaat vindt, wordt de werkaanbieding meegeteld als voldane werkaanbieding.

De **invullingsgraad** geeft de verhouding weer tussen de in de loop van het jaar voldane werkaanbiedingen en de door Actiris over dezelfde periode ontvangen werkaanbiedingen. Dit percentage kan hoger dan 100%, liggen omdat een werkaanbieding van het vorige jaar nog het jaar daarna kan ingevuld raken.

C. Classificatiecriteria

- **Werkaanbiedingen naar arbeidscircuit**

De werkaanbiedingen kunnen gerangschikt worden naar het arbeidscircuit. Hieronder volgt een korte uitleg over deze verschillende circuits⁷:

- **Sociale clause bouw**: in een overheidsopdracht binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt soms een sociale clause opgenomen. Deze verbindt de uitvoerder van de opdracht tot het in dienst nemen van bij Actiris ingeschreven werkzoekenden voor de uitvoering van deze opdracht via een contract van bepaalde duur of via een stageplaats.
- **EURES** is het Europees portaal voor beroepsmobiliteit. Het gaat om een netwerk van verschillende partners samengesteld uit openbare en private arbeidsbureaus, vakbonden en werkgeversorganisaties. Eén van de taken is het bieden van assistentie aan werkgevers die personen uit andere Europese landen wensen

⁷ De startbaanovereenkomst, de instapstage, de Activa-maatregel, de doorstromingsprogramma's en de dienstencheques zijn maatregelen die bij de zesde staatshervorming werden geregionaliseerd. Tijdens de overgangsfase worden ze nog beheerd op het federale niveau, maar zodra de gewesten operationeel klaar zijn om deze materie over te nemen, wordt dit een gewestelijke bevoegdheid.

aan te werven. Hier gaat het dus om werkaanbiedingen voor een vacature in het buitenland.

- **Startbaanovereenkomst:** deze maatregel, ook bekend als het Rosetta-plan, heeft als doel jongeren van minder dan 26 jaar na hun schooltijd zo snel mogelijk aan een baan te helpen. Het gaat steeds om minstens een halftijdse job die eventueel gecombineerd wordt met een opleiding.
- **Instage:** sinds 1 april 2013 kunnen jongeren van minder dan 30 jaar, met hoogstens een diploma van het hoger secundair onderwijs en die reeds meer dan 6 maanden in hun beroepsinschakelingsstijf zitten, een stage van minimum 3 maanden lopen in een onderneming, VZW of in de openbare sector.
- De werkaanbiedingen gelinkt aan het **GECO-statuut** zijn enkel opengesteld voor NWWZ en rechthebbenden op een leefloon of financiële sociale bijstand die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen en aan een aantal voorwaarden omtrent hun inschrijvingsduur bij ACTIRIS, leeftijd,... voldoen. Het gaat steeds om tewerkstelling binnen de non-profitsector. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de gesubsidieerde contractuelen bij de plaatselijke besturen (gemeenten, OCMW's,...) en deze bij de openbare besturen (scholen, VZW's, instellingen van openbaar nut,...).
- De **Activa-maatregel** probeert werkzoekenden in het normale arbeidscircuit her in te schakelen door een doelgroepvermindering (vermindering van de RSZ-werkgeversbijdragen) en een geactiveerde werkloosheidsuitkering die de werkgever in mindering van het nettoloon kan brengen.
- Via de **doorstromingsprogramma's** kunnen laaggeschoolde werkzoekenden (zonder diploma van het hoger secundair onderwijs) die gedurende een bepaalde periode een werkloosheidsuitkering of financiële sociale bijstand ontvangen, hun positie op de arbeidsmarkt verbeteren door het opdoen van beroepservaring en het aanleren van de nodige competenties.
- De werkaanbiedingen in het kader van **dienstencheques** zijn deze voor een tewerkstelling als huishoudhulp bij een erkende onderneming. De werknemer moet niet aan specifieke voorwaarden voldoen inzake werkloosheidsduur, leeftijd of diploma. Het systeem trad in werking op 1 januari 2004 ter bestrijding van zwartwerk en creatie van jobs. Deze maatregel werd geregionaliseerd via de zesde staatshervorming en sinds 1 januari 2016 zijn de gewesten bevoegd voor de dienstencheques.

- **Werkaanbiedingen naar studieniveau**

De onderverdeling naar studieniveau gebeurt aan de hand van het door de werkgever in de werkaanbieding gevraagde niveau. De categorie "Andere studies" omvat deze werkaanbiedingen waarin de werkgever het studieniveau niet bepaald heeft of geen specifieke studievereisten stelt.

- **Werkaanbiedingen naar beroep**

Actiris heeft een eigen indeling en beschrijving van de verschillende beroepen en beroepsgroepen opgesteld (Corome). Bij het opstellen van een werkaanbieding wordt door de werkgever een beroep uit deze lijst te geselecteerd.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

Het gaat hier om het totaal aantal ontvangen werkaanbiedingen gedurende het jaar. De statistieken voor het jaar y-1 zijn vanaf midden januari beschikbaar.

Referenties

ACTIRIS (2012), *Beheerscontract 2013-2017 van Actiris*, Geraadpleegd via <http://www.actiris.be/Portals/37/Documents/NL/13%2001%2016%20Actiris%20-%20Contrat%20de%20gestion%202013-2017%20-%20NL.pdf>

ACTIRIS (2014). *Inventaris van de belangrijkste tewerkstellingsmaatregelen 2014*. Geraadpleegd via http://www.actiris.be/Portals/34/maatregelen_NL.pdf

RVA (2013). *Definities van de rechthebbenden*. Geraadpleegd via http://www.rva.be/frames/frameset.aspx?Path=D_stat&Items=1&Language=NL

RVA (2011). *Focus op de strategie 2012-2014*. Geraadpleegd via http://www.rva.be/frames/Main.aspx?Path=D_RVA/Mission/&Language=NL&Items=2/6

RVA (2013). *De RVA kort samengevat*. Geraadpleegd via http://www.rva.be/d_documentation/publications/brochures/folders/onem/foldernl.pdf

RVA (2014). *De zesde staatshervorming*. Geraadpleegd via <http://www.rva.be/nl/nieuws/de-zesde-staatshervorming-belangrijke-wijzigingen-vanaf-1-januari>

3. Werkende beroepsbevolking (naar woonplaats)

De tewerkstellingsstatistieken worden onderverdeeld in een bestand "Werkende beroepsbevolking (naar woonplaats)" en een bestand met cijfers over de "Binnenlandse werkgelegenheid". Het eerste bestand betreft enkel het aantal werkende mensen wonend in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het tweede over de binnenlandse werkgelegenheid omvat het aantal personen (zowel Brusselaars als pendelaars) tewerkgesteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is interessant de tewerkstellingsstatistieken vanuit beide invalshoeken te bekijken omdat iets meer dan de helft van de jobs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt ingenomen door personen die er niet wonen.

In dit hoofdstuk volgt dus de methodologie van de cijfers over de werkende Brusselaars aan de hand van drie bronnen. Een globaal overzicht wordt gegeven aan de hand van de statistieken uit de enquête naar de arbeidskrachten, voor de Brussels zelfstandigen worden de cijfers van de RSVZ gebruikt en de loontrekkende Brusselaars worden cijfermatig weergegeven door cijfers uit de beige brochure van de RSZ.

3.1. Werkende beroepsbevolking (EAK)

A. Voorstelling van de gegevensbron

Voor de voorstelling van de enquête naar de arbeidskrachten verwijzen we naar hoofdstuk 1 waar deze bron werd toegelicht.

B. Inhoud tabellen

De **werkende beroepsbevolking** zijn de personen van 15-64 jaar die tijdens de referentieweek minstens één uur gewerkt hebben als loontrekkende, als zelfstandige of tijdelijk afwezig zijn op het werk. De gedetailleerde voorwaarden om opgenomen te worden in deze groep kan u lezen in deel 1.B.

Bij het raadplegen van deze tabellen dienen volgende zaken in het achterhoofd gehouden te worden:

- De EAK is een enquête en de cijfers in de tabellen zijn dus schattingen en niet gebaseerd op administratieve gegevens. Bijgevolg moeten de cijfers niet als tot op de eenheid juist beschouwd worden en dient men steeds rekening te houden met de betrouwbaarheidsintervallen voor deze data.
- Schattingen van minder dan 5.000 individuen dienen volgens de FOD Economie - Statistics Belgium met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. In hun publicaties worden deze weergegeven in het rood, omdat de kans op toevalsfouten relatief groot is. Wij hebben ervoor gekozen deze waarden te vervangen door de melding ":",ⁿ (niet significant). Indien deze niet-significante

waarden gebruikt dienen te worden voor de berekening van de werkloosheids-, werkgelegenheids- of activiteitsgraad hebben we deze ook vervangen door de melding ":",⁸.

C. Classificatiecriteria

De tabellen in dit deel geven de gewestelijke verdeling van de werkende beroepsbevolking weer op basis van verschillende criteria: leeftijd, geslacht, behaald diploma, plaats tewerkstelling en sectie NACE-BEL (2008).

- ***Werkende beroepsbevolking per behaald diploma***

Het behaalde diploma komt overeen met het hoogste niveau van opleiding dat met succes werd beëindigd. De categorie "Hoger onderwijs" omvat de personen die succesvol hoger niet-universitair onderwijs korte type, een professionele bachelor, hoger niet-universitair onderwijs lange type, universitair onderwijs of een academische bachelor of master afgerond hebben.

- ***Werkende beroepsbevolking per sectie NACE-BEL (2008)***

Sinds de enquête van 1993 worden de economische activiteiten geclassificeerd volgens de NACE-BEL nomenclatuur, die uit 17 secties bestaat. Sinds 2008 is de NACE-Rev2 van toepassing, met als Belgische versie de NACE-BEL (2008). Deze bestaat uit 21 secties en 88 afdelingen en hecht meer belang aan het productieproces in de beschrijving van de verschillende klassen⁸.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De EAK is een driemaandelijke enquête van de FOD Economie - Statistics Belgium, waarvan de jaargemiddelden op hun site worden gepubliceerd omstreeks eind maart voor het jaar y-1. De tabellen worden jaarlijks begin april op de website van het BISA aangepast.

3.2. Zelfstandigen (RSVZ)

A. Voorstelling van de gegevensbron

Het RSVZ (Rijksdienst voor de Sociale Verzekeringen van de Zelfstandigen) is een openbare instelling van de sociale zekerheid en staat in voor de bescherming van het sociaal statuut van de zelfstandige ondernemers. Een van haar taken bestaat uit het verzamelen van gegevens over zelfstandige ondernemers en vennootschappen en het beheer ervan in het kader van databanken. De zelfstandigen en hun helpers hebben een aansluitings- en

⁸ De activiteiten worden gegroepeerd wanneer ze een gemeenschappelijk productieproces van goederen en diensten bevatten die de zelfde technologie bezigen (<http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/nomenclaturen/nacebel/>).

bijdrageplicht bij de sociale zekerheidsfondsen en via deze bekomt de RSVZ de gegevens over het aantal zelfstandigen in België gevestigd.

Sinds 1995 worden de basisstatistieken van de RSVZ verstrekt door de sociale verzekeringsfondsen, die een aantal gegevens overmaken voor elke persoon die in de loop van het beoogde jaar minstens één kwartaal aangesloten is geweest. Dit maakt het mogelijk statistieken over de actieve verzekeringsplichtigen te publiceren, maar eveneens over het aantal personen die hun beroepsactiviteit beëindigden of die een nieuwe activiteit begonnen gedurende het betreffende jaar.

B. Inhoud tabellen

De inhoud van de tabellen steunt op volgende definities:

Een **zelfstandige** is natuurlijke persoon die in België, een beroepsbezigheid uitoefent waarvoor hij niet door een arbeidscontract of een statuut is verbonden. De zelfstandige dient meerderjarig te zijn (minimaal 18 jaar) of 16 jaar wanneer hij een ambacht uitoefent en hiervoor de toestemming heeft van de ouders of voogd.

Een **help(st)er** staat als natuurlijke persoon de zelfstandige bij of vervangt deze in de uitoefening van zijn beroep zonder via een arbeidsovereenkomst met deze verbonden te zijn. Een familieband is hiervoor niet vereist. De persoon valt als helper onder de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Volgende personen zijn als helper niet verzekeringsplichtig en zijn bijgevolg niet in de statistieken opgenomen:

- Echtgenoten of echtgenotes tenzij ze als meewerkende echtgenoot/echtgenote beschouwd kunnen worden⁹;
- de help(st)ers vóór 1 januari van het jaar in de loop waarvan ze de leeftijd van 20 bereiken (behalve indien ze voor die datum getrouwd zijn);
- de personen die slechts toevallig (niet regelmatig en minder dan 90 dagen per jaar) een activiteit als help(st)er uitoefenen.

Een **starter** is een persoon van wie verondersteld wordt dat hij/zij tijdens het jaar waarop de statistiek van toepassing als zelfstandige begonnen is na een periode van niet-aansluiting.

Een **stopper** is iemand die in de loop van het tellingsjaar is gestopt als zelfstandige na een periode van aansluiting.

⁹ In principe wordt iedereen die gehuwd is of samenleeft met een zelfstandige, deze regelmatig helpt en geen eigen inkomen van meer dan € 3.000 per jaar uit een zelfstandige beroepsactiviteit en ook geen inkomen uit een andere beroepsactiviteit heeft, beschouwd als meewerkende echtgenoot en is deze persoon als helper verzekeringsplichtig. Indien dit niet het geval is, kan men dit weerleggen via een verklaring op eer.

De **bestuurder van vennootschappen** is een mandataris (natuurlijk persoon) die handelingen uitvoert als bestuurder van een vennootschap (rechtspersoon).

De gepubliceerde statistieken omvatten alle **verzekeringplichtigen aangesloten op 31 december van het betreffende jaar**. Elke persoon die als zelfstandige/helper wil werken dient zich namelijk aan te sluiten bij een sociaal verzekeringsfonds of de Nationale Hulpkas voor de sociale Verzekering der Zelfstandigen en ook bij een erkend ziekenfonds of een gewestelijke dienst van de Hulpkas van Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HKZIV). Verder heeft hij ook de verplichting een globale bijdrage te betalen, die wordt verdeeld over de verschillende sectoren, zoals de gezinsbijslag, de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de pensioenregeling, de faillissementsverzekering en de alternatieve hulp.

De **geografische spreiding** gebeurt overeenkomstig de woonplaats die niet noodzakelijk overeenstemt met de werkplaats of de plaats waar de beroepsactiviteit wordt uitgeoefend. Dit laatste gegeven is niet gekend bij de RSVZ.

C. Classificatiecriteria

- ***Aantal zelfstandigen naar aard van bezigheid***

Drie groepen worden onderscheiden in de opdeling naar **aard van bezigheid**: zelfstandigen in hoofdberoep, zelfstandigen in bijberoep en zelfstandigen actief na pensioenleeftijd. Deze indeling gebeurt aan de hand van bepaalde bijdragecodes, naargelang de aard onder welke ze bijdragen aan de sociale zekerheid voor zelfstandigen betalen. Zelfstandige in **hoofdberoep** betekent dat de zelfstandige activiteit de enige of voornaamste activiteit van de zelfstandige is. Ook wanneer de zelfstandige zijn activiteit dus tegelijkertijd uitoefent met een andere "geringere" beroepsactiviteit in ondergeschikt werkverband of deze activiteit combineert met een loon vervangend inkomen uit een vroegere, "geringere" beroepsactiviteit, blijft hij zelfstandige in hoofdberoep. Een beroepsactiviteit wordt als geringer beschouwd wanneer het aantal gepresteerde uren per maand lager is dan de helft van het aantal uren van een voltijdse betrekking

Wanneer de zelfstandige nog een tweede activiteit uitoefent en deze tweede (eventueel vroegere) activiteit kan niet als geringer beschouwd worden en dus meer dan de helft van de uren van een voltijdse betrekking in beslag neemt, spreekt men van een zelfstandige in **bijberoep**.

Zelfstandigen die hun bezigheid verderzetten nadat ze de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben of recht hebben op een rust- of overlevingspensioen komen in de categorie **actief na pensioen**. Zelfstandigen mogen hun activiteit verderzetten, terwijl ze een pensioenuitkering ontvangen, maar hun inkomsten uit de zelfstandige activiteit moeten dan wel onder een bepaald bedrag (afhankelijk van onder andere de leeftijd, gezinssituatie en soort pensioen) blijven.

- ***Aantal zelfstandigen naar subbedrijfstad***

De codering naar de beroepsactiviteiten gebeurt door de sociale verzekeringsfondsen overeenkomstig de **subbedrijfstak** van de verzekeringsplichtige volgens een eigen RSVZ-beroepsnomenclatuur. Wanneer meerdere beroepen worden uitgeoefend, wordt de code van één activiteit -deze waaraan de meeste tijd wordt besteed- toegepast.

- Op 1 maart 2009 werd er een nieuwe naam- en beroepencodelijst ingevoerd. Zo werden drie codes toegevoegd: "320 security en bewaking (nijverheid en ambachten)", "411 Marketing en verkoop" en "412 Security en bewaking (handel)". De zelfstandigen met deze beroepencodes werden voordien ondergebracht onder code "000 Diverse nog niet ondergebracht".
- Sinds 1 juli 2003 en de creatie van het kunstenaarsstatuut worden de nieuwe zelfstandigen met een beroep gerelateerd aan de kunstensector ondergebracht onder code 510. De code 509 "Kunst voor 1/7/2003" bevat deze kunstenaars die voordien reeds zelfstandige waren. Het cijfer van het aantal zelfstandigen met beroepencode 509 is dus sinds 2003 aan het dalen, omdat startende zelfstandige kunstenaars nu steeds code 510 krijgen toegewezen. Wanneer er toch nog starters deze beroepencode 509 krijgen toegewezen, gaat het om een encoderingsfout van het socialezekerheidsfonds

- **Aantal zelfstandigen naar netto inkomstenschijf**

Netto-beroepsinkomsten zijn de bruto-beroepsinkomsten, verminderd met de beroepsuitgaven en -lasten en, in voorkomend geval, met de beroepsverliezen, vastgesteld overeenkomstig de wetgeving op de inkomstenbelastingen. De zelfstandigen met inkomstenschijf 0 omvatten deze zelfstandigen die geen of negatieve inkomsten (te wijten aan verliezen of investeringen) hebben. De definitieve inkomsten van de zelfstandigen zijn pas na drie jaar gekend, waardoor de gepubliceerde netto-inkomsten deze van het jaar n-3 zijn. De cijfers van 2014 handelen zo bijvoorbeeld over de inkomsten van het jaar 2011. Zelfstandigen waarvoor het definitieve inkomen niet gekend is (omdat zo bijvoorbeeld in het jaar n-3 nog niet actief waren), worden hierdoor niet opgenomen in de cijfers.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

De statistieken over het aantal zelfstandigen op 31 december van het voorgaande jaar worden jaarlijks in de maand september door de RSVZ gepubliceerd op hun website en overgenomen op de site van het BISA.

3.3. Loontrekkende tewerkstelling (per hoofdverblijfplaats) (RSZ)

A. Voorstelling van de gegevensbron

De hoofdtaak van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid is drieledig en bestaat uit het innen, beheren en verdelen van sociale bijdragen. Het innen van deze werkgevers- en werknemersbijdragen gebeurt bij elke betaling van het loon. Deze bijdragen worden beheerd

in een gemeenschappelijke pot die ten gunste is van het Globaal Beheer, bestaande uit een aantal socialezekerheidsinstellingen¹⁰. De verdeling van deze pot gebeurt naargelang de behoeften van de verschillende socialezekerheidsinstellingen. Andere opdrachten van de RSZ zijn de inzameling en verspreiding van gegevens noodzakelijk voor het bepalen van de rechten van sociaal verzekerden, van gegevens over het begin en einde van arbeidsrelaties in het kader van Dimona (Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte) en van statistische gegevens in het algemeen.

Alle werkgevers zijn daarom verplicht de personeelsstaten te bundelen in een kwartaalaangifte en deze door te geven aan de RSZ. Al deze personeelsstaten worden sinds 2003 opgeslagen in de DmfA-gegevensbank¹¹. Deze multifunctionele aangifte bevat de loon- en arbeidstijdgegevens die betrekking hebben op de werknemers, maar ook persoonsgegevens zoals de leeftijd, woonplaats,... en dient dus als basis voor de statistische gegevens verspreid door de RSZ.

B. Inhoud tabellen

In de tabellen van dit hoofdstuk wordt steeds het aantal **tewerkgestelde werknemers naar hoofdverblijfplaats** weergegeven. Onder tewerkgestelde werknemers wordt hier alle "werknemers onderworpen aan de sociale zekerheid" verstaan. Het begrip RSZ bijdrageplichtige werknemer werd vastgelegd in de wet van op 27 juni en het Koninklijk Besluit van 28 november 1969.

Personen met meerdere arbeidsbetrekkingen worden slechts éénmaal geteld en voor hen is enkel de belangrijkste arbeidsovereenkomst¹² in de statistieken opgenomen. De RSZ kan deze werknemers met meerdere betrekkingen identificeren aan de hand het identificatienummer in het netwerk van de sociale zekerheid (INSZ).

De geografische opdeling voor alle tabellen in dit deel gebeurt naar woonplaats. Voor de tabellen over de loontrekkende tewerkstelling met de RSZ als bron wordt hiervoor de hoofdverblijfplaats van de werknemer op 31 december gebruikt. De RSZ haalt deze informatie uit het Rijksregister en aanvullende bestanden van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

In tegenstelling met de gegevens over de arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling van de RSZ uit het deel "Binnenlandse werkgelegenheid" zijn de gegevens van de werknemers

¹⁰ Volgende socialezekerheidsinstellingen behoren tot het Globaal Beheer: Rijksinstituut voor ziekten en invaliditeitsverzekering (RIZIV), Rijksdienst voor pensioenen (RVP), Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers (RKW), Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA), Fonds voor arbeidsongevallen (FAO), Fonds voor beroepsziekten (FBZ), Pool voor de zeelieden, Hulp- en verzorgingskas voor de zeelieden (HVKZ). De Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie (RJV) heeft een speciaal statuut en behoort niet tot deze groep.

¹¹ Voorheen gebeurde dit via de LATG (loon- en arbeidstijdgegevens).

¹² Het bepalen van de belangrijkste arbeidsovereenkomst gebeurt aan de hand van volgende criteria (in volgorde van belangrijkheid): type betrekking (voltijds of deeltijds), bruto bezoldiging, arbeidsvolume en aantal gelijkgestelde dagen.

tewerkgesteld bij de lokale overheden (DIBISS, het vroegere RSZPPO) niet opgenomen in deze tabellen. Ook de gegevens over de zeelieden ter koopvaardij (HVKZ) behoren niet tot de bevoegdheid van de RSZ en zijn dus niet opgenomen in deze cijfers.

De cijfers in de tabellen geven steeds de situatie weer op 31 december van het betreffende jaar. Alle personen die op de laatste dag van het kwartaal aan één van volgende voorwaarden voldoen, worden ook opgenomen in de cijfers:

- De werknemers wiens arbeidsovereenkomst werd geschorst omwille van:
 - Ziekte of ongeval
 - Zwangerschaps- of bevallingsrust
 - Wederoeoproeping onder de wapens
- De werknemers die op 31 december niet op het werk waren omwille van:
 - Verlof
 - Staking
 - Gedeeltelijke of toevallige werkloosheid
 - Al dan niet verantwoorde afwezigheid

In 2011 werd de aangifte van het overheids personeel hervormd (Capelo), waardoor het mogelijk werd bepaalde inactieve werknemers uit de statistieken te verwijderen. De personen in het stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen werden zo sinds dat jaar uit de statistieken verwijderd.

C. Classificatiecriteria

• *Loontrekkende tewerkstelling naar bedrijfs(sub)sectie*

De opdeling naar 21 bedrijfssecties en 21 bijkomende subsecties gebeurt aan de hand van de NACE-BEL (2008) op basis van de hoofdactiviteit van de werkgever bij wie de werknemer zijn belangrijkste arbeidsovereenkomst heeft. De hoofdactiviteit van een onderneming is deze waarvoor het grootste omzetcijfer gerealiseerd wordt of de activiteit waaraan de meeste werknemers deelnemen. Het gaat dus om in tegenstelling tot de cijfers naar werkplaats van de RSZ om de voornaamste economische activiteit van de onderneming en niet van de lokale vestigingseenheid waar de werknemer tewerkgesteld is.

• *Loontrekkende tewerkstelling naar leeftijd*

De leeftijd van de werknemer is deze op 31 december van het betreffende jaar volgens de informatie uit het Rijksregister of de aanvullende bestanden van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

D. Tijdstip en frequentie van publicatie

Elk kwartaal publiceert de RSZ de statistieken over de loontrekkende tewerkstelling. Het BISA publiceert enkel de cijfers van het vierde kwartaal op zijn site. In juni zijn deze cijfers van het laatste kwartaal van het voorgaande jaar beschikbaar.

Referenties

FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie-AD Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) (2012). *Toelichting over EAK*. Geraadpleegd via http://economie.fgov.be/nl/binaries/LFS2007_NL_tcm325-59250.pdf

RSVZ (2014), *Meewerkende echtgenoten*. Geraadpleegd via http://www.rsvz.be/nl/tools/publications/spouse_nl.pdf

RSVZ (2014), *Het sociaal statuut der zelfstandigen: Uw rechten en plichten als zelfstandige*. Geraadpleegd via http://www.rsvz.be/sites/rsvz.be/files/publication/brochure_uw_rechten_en_plichten_04_2015.pdf

RSVZ (2014), *Het sociaal statuut der zelfstandigen: Zelfstandige in bijberoep*. Geraadpleegd via http://www.rsvz.be/nl/tools/publications/secondary_activity_nl.pdf

RSVZ (2014), *Terminologie*. Geraadpleegd via <http://brusrvint01/nl/tools/glossary/index.htm>

RSZ (2014), *Loontrekkende tewerkstelling (RSZ) voor het vierde kwartaal 2013*. Geraadpleegd via http://www.rsz.be/sites/default/files/binaries/assets/statistics/employment/employment_full_NL_20134.pdf

RSZ (2014), *Over de RSZ: Missie*. Geraadpleegd via <http://www.rsz.be/nl/over-de-rsz>